

सम्पादकीय

रंगशाला निर्माणका लागि अग्रसरता देखाउ

सप्तरी जिल्लाको ऐतिहासिक खेलमैदान राजविराजस्थित राजरंगशाला पुनर्निर्माणका लागि स्थानीय पालिकाले अभै अग्रसरता देखाउन सकेको छैन्। मध्येश प्रदेश सरकारको २ करोड तथा संघीय सरकारको १ करोड ५० लाख रकम विनियोजित हुँदा समेत राजविराज नगरपालिकाले अहिलेसम्म निर्माण प्रक्रियाको कार्यलाई अगाडी बढाउन सकेको छैन्। जिल्ला खेलकुद विकास समितीको मातहतमा रहेको यस रंगशालालाई जिर्ण अवस्थाबाट उकास्न बजेट विनियोजित हुँदा पनि नगरपालिका अभै अन्यौलमै छैन्।

हाल यस रंगशाला खेलमैदान भन्दा पनि बढी गौचरणमा परिणत हुँदै शैच गर्ने थलो समेत भएको छैन्। त्यसबाहेक विहानपछि मर्निङ वाक गर्ने स्थान, दिउँसो गौचरण, साँझपछि डेटिङ स्थल र राती शैच गर्ने मा प्रयोग भइरहेको छैन्। रंगशाला घेरिएको पर्खालदेखी दर्शक बस्ने प्याराफिट समेत जिर्ण भइसकेको छैन्। प्याराफिट जिर्ण भई कुनै पनि बेला दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावना छैन्। खेलकुदका लागि निर्माण भएको यस रंगशालालाई नयाँ रूप दिन थोरै बजेट आएपनि कार्यको थालनी गर्न अभै गम्भिर नहुनु नगरपालिकाको अकर्मन्यता हो।

रंगशाला पुनर्निर्माणको कार्यलाई अहिलेदेखी नै तदारुकता देखाउनु आवश्यक छैन्। तसर्थ आर्थिक वर्षको अन्तमा टेन्डर निकालेर रकम दुरुपयोग गर्ने नियतीलाई अहिलेदेखी नै जिल्लाकाका राजनैतिक दल, बुद्धिजीवी, खेलाडी तथा सरोकारवाला निकायले खबरदारी गर्न जरुरी छैन्।

डा. ललन प्रसाद राणियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar
MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सन्तोष प्रसाद शाह

Dr. Santosh Prasad Sah
MBBS (T.U.), MD Internal Medicine
(NAMS, Bir Hospital Kathmandu)
NMC Reg. No. : 15019

कन्सलटेन्ट फिजिसियन

डा. यमेश यादव

Dr. Yamesh Yadav
MBBS (T.U), MS (Nobel Medical College, K.U.)
General and Laproscopic Surgeon
NMC Reg. No. : 16392

जेनरल सर्जन

सोहौं योजनाको तयारी : स्वास्थ्य, शिक्षाका योजनालाई अन्तिम रूप दिइदै

काठमाडौं २४ पुस (रासस)।

राष्ट्रिय योजना आयोगले आगामी पाँच वर्षभित्रमा पाँच वर्ष र सोभन्दा माथिको साक्षरता दर शतप्रतिशत पुऱ्याउने लक्ष्य अघि सारेको छैन्। १६ओं योजनामा शिक्षा र स्वास्थ्य विषयका बारेमा भएको छलफलमा आयोगले छलफलका लागि प्रस्तुत गरेको मस्यौदामा यस्तो दर शतप्रतिशत पुऱ्याउने उल्लेख छैन्।

आयोगका अनुसार पाँच वर्ष र सोभन्दा माथिको साक्षरता दर अहिले ७६.२ प्रतिशतमात्रै छैन्। १६ओं योजना अवधि अर्थात् आर्थिक वर्ष २०८५/८६ सम्ममा यसलाई शतप्रतिशत पुऱ्याउने आयोगले लक्ष्य लिएको हो। यसैगरी, १६ओं योजनाले शिक्षण सिकाइमा सबै विद्यालयमा इन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउने लक्ष्य अधि सारेको छैन्।

अहिले सहरी क्षेत्रका विद्यालयमा शिक्षण सिकाइमा इन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउने अधिकांश विद्यालयमा शिक्षण सिकाइका लागि इन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउने आयोगले लक्ष्य लिएको हो। यस्तो दर हाल ३५.९ प्रतिशत रहेकामा पाँच वर्षमा शतप्रतिशत पुऱ्याउने अधिकारी अवधिक वर्ष २०८५/८६ सम्म ३० प्रतिशत पुऱ्याउने १६ओं योजनाको मस्यौदामा उल्लेख छैन्।

आयोगका अवधिकारी अधिकारी अवधिक योजना अवधिमा गम्भीर प्रकृतिका रोगको विश्वसनीय विशिष्ट स्वास्थ्य उपचार स्वदेशमा नै हुन सक्ने गरी स्वास्थ्य प्रणालीको सुधृढीकरण गर्ने लक्ष्य राखिएको छैन्।

शिक्षा क्षेत्रमा हाल सरकारले कूल बजेटको १०.९५ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छैन्। आगामी पाँच वर्षमा आयोगले शिक्षा क्षेत्रको बजेटलाई बढाएर १७ प्रतिशत बनाउने लक्ष्य लिएको छैन्। १६ओं योजनाको मस्यौदामा उल्लेख भएनुसार हाल प्रारम्भिक बालविकास र शिक्षाको

अनुभवसहित कक्षा १ मा भर्ना हुने बालबालिकाको सङ्ख्या ७६.९ प्रतिशत रहेको छैन्। यसलाई बढाएर शतप्रतिशत पुऱ्याउने आयोगको लक्ष्य छैन्।

आधारभूत तह कक्षा १-८ मा पूरा गर्ने दर ७७.१ प्रतिशत रहेकामा यसलाई ९१ प्रतिशत पुऱ्याउने, माध्यमिक तहको कक्षा १२ सम्म पुऱ्याउने दर ३५.६ प्रतिशत रहेकामा ५० प्रतिशत पुऱ्याउने र प्राविधिक विषयमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको सङ्ख्या हाल २०.७२ प्रतिशत रहेकामा यसलाई बढाएर २०८५/८६ सम्म ३० प्रतिशत पुऱ्याउने १६ओं योजनाको मस्यौदामा उल्लेख छैन्।

आयोगका स्वास्थ्य सेवालाई सर्व व्यापी, पहुँचयत्त र समतामूलक बनाउने लक्ष्य राखेको आयोगका सदस्य डा. विच्छाले जानकारी दिनभयो। १६ओं योजनामा विद्यामान स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमको समग्र पुनरावलोकन गरी समयानुकूल संशोधन एवम् परिमार्जन गरी सबै नागरिकलाई स्वास्थ्य वीमा नवीकरण दर ३९ प्रतिशत रहेकोमा पाँच वर्षभित्र यो १० प्रतिशतमात्र लेजाने लक्ष्य रहेको छैन्। ३० मिनेटको दूरीमा स्वास्थ्य संस्था भएका घरधुरी ७७ रहेकामा यसलाई बढाएर ८६ पुऱ्याउने १६ओं योजनाको लक्ष्य छैन्।

जिल्लास्तरका अस्पतालको स्तरोन्ति गरी न्यूनतम् विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउने र सबै प्रदेशमा प्रदेश अस्पताल निर्माणको लक्ष्यसमेत १६ओं योजनाले तय गर्ने भएको छैन्। मातृ मृत्युदर प्रतिलाख जीवित जन्ममा अबको पाँच वर्षभित्र ५५ पुऱ्याउने १६ औं योजनाको लक्ष्य छैन्। आधार वर्ष २०७९/८० मा मातृ मृत्युदर एक सय ५१ रहेको छैन्। सङ्केतका सुझाव गर्ने लक्ष्य राखिएको छैन्।

सबै नागरिकमा स्वास्थ्य वीमा पुऱ्याउने लक्ष्यसहित आयोगले सबै नागरिकमा स्वास्थ्य सेवाको लक्ष्य रहेको छैन्। अहिले यो आँकडा हो।

मातृ मृत्युदर प्रतिलाख जीवित जन्ममा अबको पाँच वर्षभित्र ५५ पुऱ्याउने १६ औं योजनाको लक्ष्य छैन्। आधार वर्ष २०७९/८० मा मातृ मृत्युदर एक सय ५१ रहेको छैन्। सङ्केतका सुझाव गर्ने लक्ष्य राखिएको छैन्।

जानकारी दिनभयो। समाजले चुरे ध्वस्त पार्न पाइदैन : मरुभूमिकरण गर्ने नीति चाहिदैन शीर्षकको प्रस्तावमा बाह्य दबावमा परेर चुरे ध्वस्त पारी दुड्गागा, गिटी निकासीको योजना पर्यावरणीय सन्तुलनका हिसाबले आपत्तिजनक भएको हुँदा चुरे ध्वस्त पार्ने नीति खारेज गर्ने सरकारलाई आग्रह गरेको छैन्।

समाजको २६ओं राष्ट्रिय परिषद् वैठकले योसहित ११ वटा प्रस्ताव पारित गर्दै सम्पन्न भएको अध्यक्ष रामकृष्ण बरालले राससलाई

आयोगले स्वास्थ्य सेवालाई सर्व व्यापी, पहुँचयत्त र समतामूलक बनाउने लक्ष्य राखेको आयोगका सदस्य डा. विच्छाले जानकारी दिनभयो। १६ओं योजनामा विद्यामान स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमको समग्र पुनरावलोकन गरी समयानुकूल संशोधन एवम् परिमार्जन गरी सबै नागरिकलाई स्वास्थ्य वीमा नवीकरण दर ३९ प्रतिशत रहेकोमा पाँच वर्षभित्र यो १० प्रतिशतमात्र लेजाने लक्ष्य रहेको छैन्। ३० मिनेटको दूरीमा स्वास्थ्य संस्था भएका घरधुरी ७७ रहेकामा यसलाई बढाएर ८६ पुऱ्याउने १६ओं योजनाको लक्ष्य छैन्।

आयोगले स्वास्थ्य सेवालाई सर्व व्यापी, पहुँचयत्त र समतामूलक बनाउने लक्ष्य राखेको आयोगका सदस्य डा. विच्छाले जानकारी दिनभयो। १६ओं योजनामा विद्यामान स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रममा नवीकरण दर ३९ प्रतिशत रहेकोमा पाँच वर्षभित्र यो १० प्रतिशतमात्र लेजाने लक्ष्य रहेको छैन्। ३० मिनेटको दूरीमा स्वास्थ्य संस्था भएका घरधुरी ७७ रहेकामा यसलाई बढाएर ८६ पुऱ्याउने १६ओं योजनाको लक्ष्य छैन्।

आयोगले आगामी माघ मसान्तभित्र १६ओं योजनालाई अन्तिम रूप दिने गरी तयारी तीव्र बनाएको छैन्। आयोगका प्रवक्ता यमलाल भुसालका अनुसार सातै प्रदेशमा पुरोर प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको समेत सुझाव समेटिएको छैन्।

आयोगले आगामी माघ मसान्तभित्र १६ओं योजनालाई अन्तिम रूप दिने गरी तयारी तीव्र बनाएको छैन्। आयोगका प्रवक्ता यमलाल भुसालका अनुसार सातै प्रदेशमा पुरोर प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको समेत सुझाव समेटिएको छैन्। यसबाहेक निजी क्षेत्रसहित सबै क्षेत्रका विषय विज्ञ समेतको सुझाव लिएर १६ओं योजना निर्माणको काम भइरहेको छैन्।

जानकारी दिनभयो। समाजले चुरे ध्वस्त पार्न पाइदैन : मरुभूमिकरण गर्ने नीति चाहिदैन शीर्षकको प्रस्तावमा बाह्य दबावमा परेर चुरे ध्वस्त पारी दुड्गागा, गिटी निकासीको योजना पर्यावरणीय सन्तुलनका हिसाबले आपत्तिजनक भएको हुँदा चुरे ध्वस्त पार्ने नीति खारेज गर्ने सरकारलाई आग्रह गरेको छैन्।

विक

खेलकुदमा योगदान दिएका तीन कानुन व्यवसायी सम्मानित

दैनिक समाचारदाता
राजविराज, २४ पुस ।

खेलकुद क्षेत्रमा योगदान दिएका तीन जना कानुन व्यवसायीलाई मंगलबार जिल्ला खेलकुद विकास समितिले सम्मान गरेको छ ।

पुस १४ गते सम्पन्न उच्च अदालत बार एशोसिएशन राजविराजको निर्वाचनमा अध्यक्ष पदमा निर्वाचित हरेराम यादव तथा कोषाध्यक्ष उमाशंकर देव र सदस्य दिनेश प्रसाद सिंहलाई सम्मान गरिएको हो ।

सम्मानित मध्येका हरेराम

पूर्व करार्ते खेलाडी तथा करार्ते महासंघ सप्तरीको वर्तमान अध्यक्ष समेत हुन् । यस्तै कोषाध्यक्ष पदमा निर्वाचित उमाशंकर देव र सदस्य दिनेश प्रसाद सिंहलाई

सम्मान गरिएको हो ।

ठगिएका सहकारीपीडितलाई सम्पर्कमा आउन अनुरोध

काठमाडौं २४ पुस (रासस) ।

नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान व्यारोले काठमाडौंको तीनकुनेस्थित रियल गोर्खा बचत तथा क्रृष्ण सहकारी संस्थावाट ठगीमा परेका पीडितलाई सम्पर्कमा आउन अनुरोध गरेको छ ।

द्युरोक्ता प्रवक्ता प्रहरी उपरीक्षक नवराज अधिकारीले सहकारीका केही व्यक्ति पकाउ परेकाले उनीहरूविरुद्ध मुद्दा अधि बढाउनुपर्ने हुँदा ठगीमा परकालाई समयमै सम्पर्कमा आएर जाहेरी दिन सार्वजनिक अनुरोध गरिएको जानकारी दिनुभयो । उहाँले रासससँग भन्नुभयो, “सहकारी ठगीमा सञ्चालकलाई मुद्दा चलाउनुपर्ने हुन्छ, सबै पीडित आएमा बिगो कायम तथा जेल सजायाका लागि प्रतिवेदन तयार पारी जिल्ला सरकारी वकिलमार्फत मुद्दा चलाउन सकिने भएकाले जितिसबो छिटो सम्पर्कमा आएर जाहेरी दिन आग्रह गरेका छौं ।”

प्रहरी उपरीक्षक अधिकारीले काठमाडौंको तीनकुने केन्द्रीय कार्यालय भई जोरपाटी र भक्तपुरका विभिन्न क्षेत्रमा उक्त सरकारीले सेवा दिएको र सोही क्रममा सञ्चालक समितिका सदस्यले निक्षेपकर्तालाई आर्कषक व्याजदर दिन्छु भनी प्रलोभन देखाइ निक्षेपकर्ताको ठूलो रकम हिनामिना गरेको पाइएको बताउनुभयो । अहिले सम्मको अनुसन्धानमा रु १२ करोड ३५ लाख बचत रकम अपचलन तथा हिनामिना गरेको पाइएको उहाँले बताउनुभयो । यसरी रकम हिनामिना गरी फरार रहेका अध्यक्ष हर्कहादुर कठायत र सदस्य विनोदकुमार ओझालाई

पकाउ गरी अनुसन्धान थालिएकाले बचतकर्तालाई सम्पर्कमा आएर जाहेरी दिन व्यारोले आग्रह गरेको छ ।

कठायत र ओभनाले सर्वसाधारणलाई सहकारी मुद्दी, निक्षेप, आवधिक बचत, शेयर तथा विभिन्न बचत खातामा जम्मा गर्न लगाई मासिक/त्रैमासिक/वार्षिकरूपमा व्याज पाउने र निर्धारित अवधि नाधेपछि निक्षेपको सम्पूर्ण साँचा, व्याज फिर्ता पाउने विश्वासका पारी रकम सङ्कलन गरेका थिए । समय पुगेपछि उक्त संस्थामा बचतकर्ताले जम्मा गरेको रकमको साँचा, व्याज फिर्ता नदिएको तथा लामो समयदेखि ध्यानाकर्षण गराउँदासमेत नियमानुसार पाउनुपर्ने निक्षेप तथा सोको व्याज रकम उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल नगरी संस्था नै बन्द गरेर फरार भएपछि पीडितले प्रहरीमा जाहेरी दिएका थिए ।

प्रदेश सरकारको ...
खाली र पायक पर्ने ठाउँमा शौच र पिसाब गर्ने गरेका छन् । जसले गर्दा सहर दुर्गम्यत बन्नै गएको छ । वि.स. २०७४ साल चैत १४ गते राजविराज नगरपालिका तथा सप्तरी जिल्लालाई नै खुल्ला दिसा मुक्त क्षेत्र घोषणा गरिएको जिल्ला र नगरपा जातभावी फोहर र खुल्ला स्थानमा दिसा पिसाब गरिने देखिनुले सरकारी नीतिको अवहेला र रकमको दुरुपयोग समेत भएको देखिन्छ ।

प्रशिक्षक उमेश गुरुङ, खेलकुद पत्रकार मञ्च सप्तरीका अध्यक्ष मनोज कुमार माझी, जिल्ला फूटबल संघका महासचिव रमेश श्रेष्ठ लगायतले बधाई तथा शुभकामना दिएका थिए ।

मोटरसाइकल ...

थियो ।

दुर्घटनामा ती मोटरसाइकलको पछाडिमा सवार भड्गाहा -५ का ३१ वर्षीय श्रीराम गोसाई र बर्दिवास नगरपालिका प्रेमनगरका ३६ वर्षीय प्रदीपकुमार यादव घाइते भएका छन् । उनीहरूको

बर्दिवासस्थित शुभस्वस्तिक अस्पतालमा उपचार भइरहको छ ।

सोमवार राति ९ बजे जलेश्वरबाट बर्दिवासतर्फ जाई गरेको ज११९ ८०९९ नम्बरको मोटरसाइकल र बर्दिवासबाट जलेश्वरतर्फ आउँदै गरेको प्र२-०२-००४४ ९८४० नम्बरको मोटरसाइकल औरही

नगरपालिका-१ स्थित वडा कार्यालय नजिकै ठक्कर खाँदा दुवै मोटरसाइकलका चालकको मृत्यु भएको हो । बाक्लो हुस्सुका कारण तीव्रगतिमा रहेका दुवै मोटरसाइकलका चालकले एकअर्कालाई नदेखेको र अचानक ठोकिएर दुर्घटना भएको प्रहरीले जनाएको छ ।

सूचना !

सूचना !!

सूचना !!!

कानको शल्यक्रिया हुने सम्बन्धी सूचना

यही गिति २०८० पीष २४ गते देखि २६ गते सम्म इम्प्राक्ट नेपाल प्राथमिक कान उपचार केन्द्र राजपिराज ना टिपिक हस्पिटल गदाराजग्ञ, काठगाण्डीका नाळ, घान, घाटी विभागका विरोष्ण डाक्टर तथा गृतपूर्त प्रगुखरुद्धारा कानको शल्यक्रिया (Operation) एिरिर हुने मएको व्याहोरा सरपूर्ण रोगान्तीहरुलाई जानकारी गराउन चाहन्दै । तस्थि कानका रोगीहरुले समयमा नै आफ्नो कानको जीव गराई नौकालो फाईदा उठाउनु हुन अनुरोध छ ।

शल्यक्रिया हुने स्थान: प्राथमिक कान उपचार केन्द्र राजपिराज-८, मलेठ, क्षप्तरी

दाँफो को लागि सम्पर्क स्थान :

प्राथमिक कान उपचार केन्द्र राजपिराज-८, मलेठ, क्षप्तरी

गिति: २०८०/०८/२४, २५ र २६ गते ता. ९, १० र ११, Jan. 2024।

सम्पर्क नम्बर: ०३१-५९०००५, ९८०४७४२२८०, ९७४२२७०७४

प्राथमिक कान उपचार केन्द्र, नाईपाट, उदयपुर

सम्पर्क नम्बर: ०३५-४२३६५२, ९८११७३२०२१, ९८४२८४००५४

IMPACT Nepal
Committed to the well-being of our community
इम्प्राक्ट नेपाल, प्राथमिक कान उपचार केन्द्र
राजपिराज-८ मलेठ, क्षप्तरी

शीतलहरको समयमा चिसोको कारण मानिसको ज्यानै पनि जान सक्छ त्यसैले निम्न सावधानी अपनाउँ

- जाडो यामकोलागि समयमै न्यानो कपडाको जोहो (व्यवस्था) गरैँ ।
- शीतलहरको समयमा घर बाहिर खुला स्थानमा धेरै समय नविताओै, घर बाहिर निस्कनु परेमा वा धेरै समय विताउनु पर्ने भएमा न्यानो कपडा लगाओै ।
- रातको समयमा न्यानो सिरक, कम्बल जस्ता ओढने प्रयोग गरैँ र घरभित्र राति सुत्दा शरीरको साथै अनिवार्य रूपमा छाती तथा टाउको ढाक्ने गरैँ ।
- शीतलहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राख्ने, छाती र टाउकोलाई विशेष गरेर चिसोबाट जोगाउने गरैँ ।
- चिसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक खानेकुरा र पर्याप्त मात्रामा तातो खाने कुराहरु खाने गरैँ ।
- बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती महिला तथा विरामीहरुको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाउने, बालबालिकाहरुलाई न्यानो अवस्थामा राख्ने गरैँ ।
- शीतलहर चलेको बेलामा पाल्तु पशुपंक्षीलाई सकेसम्म खुल्ला स्थानमा चराउन नलैजाने, गोठ/टहरामै राखेर पर्याप्त घाँस/पराल र दाना दिने गरैँ ।
- चिसोको कारण विरामी भएमा तत्कालै नजिको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरन्तै उपचारको लागि जाने/लैजाने गरैँ ।
- चिसोको कारण पशुपंक्षी विरामी भएमा नजिकैको पशु चिकित्सालयमा तुरन्तै सम्पर्क गरी औषधोपचार गर्ने गरैँ ।
- कोठाभित्र आगो बालेर तातो पार्दा पर्याप्त भेन्टिलेशनको व्यवस्था मिलाओै ।
- तातोपनकोलागि आगो बाल्दा आगलागी हुन सक्ने भएकोले सतर्कता अपनाउँ ।

अनुरोधकर्ता

तिरहुत गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, गोईठी, सप्तरी

शीतलहरको समयमा चिसोको कारण मानिसको ज्यानै पनि जान सक्छ त्यसैले निम्न सावधानी अपनाउँ

- जाडो यामकोलागि समयमै न्यानो कपडाको जोहो (व्यवस्था) गरैँ ।
- शीतलहरको समयमा घर बाहिर खुला स्थानमा धेरै समय नविताओै, घर बाहिर निस्कनु परेमा वा धेरै समय विताउनु पर्ने भएमा न्यानो कपडा लगाओै ।
- रातको समयमा न्यानो सिरक, कम्बल जस्ता ओढने प्रयोग गरैँ र घरभित्र राति सुत्दा शरीरको साथै अनिवार्य रूपमा छाती तथा टाउको ढाक्ने गरैँ ।
- शीतलहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राख्ने, छाती र टाउकोलाई विशेष गरेर चिसोबाट जोगाउने गरैँ ।
- चिसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक खानेकुरा र पर्याप्त मात्रामा त